

عشق آموخت مرا...

محمد رضا سنگری

شایسته و بالنده - رسم آنان است که ماندن و یکنواختی را بر نمی تابند و در پی خلق جهان تازه و کشف راه های تازه اند و تنها عالمان عاشق چنین می دانند و می توانند و به قول مولانا: «عشق آموخت مرا شکل دگر خندیدن».

شناساندن کتاب درسی و فراتر از آن برنامه درسی و پیوستارهای آن، همواره محوری ترین موضوع و مسئله مجله رشد آموزش زبان و ادب فارسی بوده است. در گذاری حتی شتاب زده معلوم خواهد شد که نویسندگان مقالات و نقد و نظرها، همکاران و دبیران فرهیخته ای هستند که عالمانه، سخته و سنجیده و ژرف اندیشانه متن کتاب را تبیین، تحلیل، نقد و ارزیابی می کنند و محصول دانش و تجربه خود را که از کلاس و تدریس سر بر می آورد، سخاوتمندانه به سفره مجله خودشان می بخشند.

سال گذشته در تجربه ای موفق، در ویژه نامه پاییز، کتاب پایه دهم و مقدمات تألیف پایه یازدهم مطرح و مورد اقبال و استقبال واقع شد. اکنون نیز این شماره به همان شیوه، به پایه یازدهم و دوازدهم اختصاص یافته است.

در تدوین و سامان یابی این شماره، گروه زبان و ادبیات فارسی دفتر تألیف و دبیرخانه راهبری زبان و ادبیات فارسی کشور (اراک)، یاریگر و هممدل و همراه صمیمی مجله بوده اند که خاضعانه و فروتنانه سیاست گزار و قدردان پویه عالمانه و همسویگی مهربانانه شان هستیم و همچنان چشم داریم عنایت و هدایت شما فرهیختگان دانشور را، که بی مدد و لطف شما هرگز توفیق زیارت مقصد نخواهیم داشت. چندین مقاله هم از مقالات نقد و تحلیل کتب درسی پایه یازدهم از دبیران فرهیخته آذربایجان شرقی و غربی است که از همدلی و همراهی آنان و دیگر استان ها صمیمانه قدردانی می شود.

و صد البته، همه این راه را بی چراغ روشن و فروغ حضرت حق هیچ کس رهنورد و رهسپر نخواهد بود.

که: «بی عنایات خدا هیچیم هیچ!»

تغییر، تحول، نوآوری، آفرینش، بازآفرینی، نوسازی و ... واژه های آشنای این سال ها در نظام آموزش و پرورش اند؛ واژه هایی که ترجمان تحول خواهی و معماری و مهندسی نظام تعلیم و تربیت متناسب با نیازها، ظرفیت های جدید و تحولات نوپدید در جهان امروزند.

ما از تغییر ناگزیریم؛ اگر فصل ها فرمان می دهند تا دیگر گونه «لباس» بپوشیم و «رفتارها» را دیگر گونه کنیم، تغییرات اجتماعی، تغییر ذائقه ها، تحول در سبک زندگی و شتاب خیر کننده فناوری نیز ما را وامی دارند تا غذای اندیشه و جان این نسل را با بهره گیری از فراورده ها، آزموده ها، اندوخته ها و نیازهای نو فراهم آوریم.

معلوم است که همگان تغییر را بر نمی تابند یا دست کم همه تغییر را باور ندارند. در تغییر کتب درسی، دشوارترین چالش فرارو، توجه به تنوع و تکثر ذائقه ها، گشودن چتر تغییر روی همه اقوام ایرانی، همه سلاقی و علایق و حوزه های گونه گون فکری، فرهنگی و اعتقادی است. جز این، محدودیت صفحات کتاب، محدودیت زمان تدریس، محدودیت در آموزش معلمان و چندین و چند محدودیت دیگر کار را دشوارتر و نفس گیرتر می کند. شکل گیری کتاب درسی خود فرایند پیچیده و توان گیر و زمان بر دیگری است که رهاورد تلاش جمعی صاحب نظران، اندیشه وران و معلمان کار آشنا و تجربه اندوخته است. کتاب درسی با تکیه بر اسناد بالادستی چون سند ملی آموزش و پرورش، برنامه درسی ملی، برنامه دوره و برنامه ویژه هر کتاب درسی تدوین و تألیف می شود. به حق می توان گفت در کتاب درسی نه تنها صاحب نظران رشته تأثیر ژرف دارند که دبیران، علاقه مندان از رشته های دیگر و حتی خانواده ها و گاه خود دانش آموزان نقش آفرین و مؤثرند. پس کتاب درسی را می توان نوعی «تولید ملی» دانست که بسیار بسیار کسان، پیدا و پنهان در خلق آن دستی و حضوری دارند؛ کسانی که عالم و عاشق دانستن و نوآفریدن و تحول اند. به هر حال، تغییر - البته تغییر بایسته و